

Athanasios Katigás

LACRIMILE POCĂINȚEI

**EXPERIENȚELE UNUI TAXIMETRIST
ÎNTÂMPLĂRI ADEVĂRATE**

vol. II

Traducere din neogreacă și note de
Ieromonah Cosma Giosanu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA

Iași, 2018

Atanasie Katigás cu părintele său duhovnic,
Trandafilos Xiros

*Duhul dorește a lucra.
De ce nu și prin tine?*

Primate cu mult entuziasm într-un prim volum, experiențele cu aceeași tematică ale domnului Atanasie Katigas reunite într-un al doilea ciclu văd astăzi lumina tiparului, prin osteneala părintelui Cosma Giosanu de la Mănăstirea Sihăstria (jud. Neamț).

Cine este Atanasie? O persoană simplă, fără multă educație structurată academic, dar de mult bun simț și cu o intensă viață duhovnicească. Prietenia lui cu părinți din Sfântul Munte certifică asta. Deși atras de viața monahală, nu e totuși monah; alege să rămână și să facă ceea ce știe el să facă mai bine: să conducă o mașină. Dar Atanasie nu rămâne aici, în postul rudimentar și rutinat de *driver*. El este mai mult decât atât: știe să asculte, știe să tacă (unele zile aproape total, pentru a-și potoli o părută efervescentă propovăduitoare), știe să mângâie, știe să și vorbească. Știe să le vorbească celor care apelează să-i ducă de aici acolo. Dar discuțiile lui cu călătorii nu sunt motivate de necesitatea unei umpleri a timpului cu ceva, ca remediu împotriva plictiselii. Nu, el vorbește oamenilor pentru că dorește să-L facă cunoscut pe Hristos. Și asta nu oricui, ci doar celor care sunt deschiși cât de cât pentru a primi și altceva. El se ajută de ce poate: un post de radio creștin pe care dinadins îl lasă deschis (și pe care

➔

îl închide când cineva îi cere asta, după cum l-a sfătuit părintele Efrem din Arizona), o iconiță cu Sfântul Paisie Aghioritul, o frântură de întrebare abia rostită de călător, un șuvoi de lacrimi ale unei fete deznădăjduite de râsetele altora la adresa obezității ei, și altele, și altele...

Solicitanții taxiului domnului Katigas sunt dintre cei mai diverși, cu fizionomii spirituale variate: oameni deschiși să audă despre Dumnezeu, dar și alții recalcitranți, ori de-a dreptul demonizați (ca o bătrânică de 70 de ani care de departe îl somează să închidă radioul), oameni indiferenți, relativiști, oameni care iau în derâdere cele ale credinței. O lume pestriță așadar. Dar care nu-l face pe taximetristul nostru să abdice de la ceea ce simte să facă, deși își cunoaște nevrednicia. Dumnezeu lucrează însă minunat, câteodată – și de multe ori – inclusiv prin cei nevrednici. *Duhul suflă unde dorește...*

Și Duhul a suflat și în taxiul domnului Atanasie Katigas. Nu l-a împiedicat nici spațiul strâmt, nici aerul nu la fel de oxigenat ca afară, nici lipsa miresmei de tămâie ori de ceară. Cartea aceasta ne arată încă odată că Dumnezeu lucrează prin cine și unde vrea: printr-un chit, printr-o măgăriță, printr-un păgân, în mijlocul unei cetăți păcătoase, sau a uneia duhovnicești. Și acest taxi s-a făcut, prin darul Domnului și chemarea împlinită a robului, un nou loc de pocăință, un „S.O.S. al pocăinței”, o nouă „colimvitră a lacrimilor”. Sunt oameni care și-au schimbat viața după un drum cu acest taxi. De ce l-au ales pe acesta și nu pe altul dintre sutele din oraș? Ce a văzut Domnul la ei și i-a

îndrumat spre taxiul lui Atanasie? Sunt întrebări la care numai EL le știe răspunsul...

Cartea de față adună între copertile ei, cu delicatese, multe lucrări binecuvântate ale lui Dumnezeu. Ea se citește ușor; îți vine să nu o mai lași din mână după ce i-ai citit primele pagini. Printre întâmplări cu călători veți găsi și note de pelerinaj în Muntele Athos și întâlniri minunate în acel spațiu, dar și pagini de spiritualitate, ori chiar de teologie; dar peste toate, mult bun simț, dragoste și implicare pentru cel trist și debusolat, un spirit misionar pentru o persoană fără reverență.

Atanasie a putut face din taxiul său un amvon și o biserică. Aici au fost oameni care L-au cunoscut pe Dumnezeu. De ce nu ar face-o și prin tine? Și prin interacțiunile tale? Și prin rețeaua ta de conexiuni, pe Facebook sau prin alte mijloace de socializare?

Atanasie este un alt fel de taximetrist: conduce nu doar de la A la B. G.P.S.-ul său duhovnicesc este înaintea celui de pe bord. Sensorii lui depistează drumul greșit al sufletului călătorului din taxiul său, iar el, Atanasie, într-un mod variat, dorește a le spune: „ați greșit varianta (drumul)”, „reconfigurăm”.

Cu smerenie și dragoste, poți fi și tu un G.P.S. discret pentru semenul tău în pericol de a ajunge pe un drum care se înfundă. Pentru a fi viabil însă, trebuie să îi fie constant făcut *update*-ul. Ești dispus să o faci?

Flaviaschiu Ioaneșel

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

Prolog

Slavă lui Dumnezeu! A ieșit și volumul al doilea, care este o continuare a celui dintâi. Este bazat pe temelia nemîșcată a Cuvîntului lui Dumnezeu, pe care se încheagă toate aceste evenimente, aceste întâmplări adevărate pe care m-a învrednicit Dumnezeu să le trăiesc, pentru că fără temelie nimic nu se poate clădi. Cartea are același titlu: Lacrimile pocăinței, volumul al II-lea. Însă pentru a fi înțeleasă mai bine, va trebui să se înceapă cu primul volum. Doresc ca și această carte să aibă aceeași finalitate, adică să fie slăvit numele lui Dumnezeu și să fie de folos sufletelor oamenilor.

Introducere

Se întâmplă de multe ori ca o biserică, o casă, o sală, o cameră de spovedanie și chiar un vehicul să devină corabie salvatoare pentru unele suflete. „Duhul suflă unde vrea...”. Harul Preasfântului Duh acționează în mii de moduri și locuri, cu scopul botezării și al rebotezării, al renașterii și al pocăinței, în colimvitra* lacrimilor. Să ne aducem aminte de careta eunucului din Faptele Apostolilor, în care Apostolul Filip l-a catehizat și apoi l-a botezat pe eunuc.

Așadar, nu este de mirare dacă un mijloc de transport, un taxi, pe care-l conduce un simplu taximetrist, este numit „S.O.S. al pocăinței” și întoarcere la Dumnezeu? Acesta este taxiul iubitului meu frate Atanasie Katigás. Au trecut ani de când m-a vizitat Atanasie. Am stat de vorbă duhovnicește mult timp. Discuția noastră s-a concentrat asupra rolului vindecător al pocăinței. „Pocăința este al doilea botez”. „Întoarcerea minții în starea ei de înțeput...”, spune un sfânt. În Sfânta Scriptură a Noului și a Vechiului Testament, precum și în Viețile Sfinților, sunt nenumărate exemple atât de pocăință, cât și a celor care s-au pocăit.

* Colimvitră – cristelniță, vas mare, de obicei din metal, de forma unei cupe, în care preotul afundă copilul la botez.

↔
– Avem însă, Părinte Stareț, mi-a spus Atanasie, și în zilele noastre exemple de adevărată pocăință.

– Dragă Atanasie, tare mi-aș dori să aud câteva, i-am spus.

Și atunci a început să-mi descrie amănunțit cazuri reale de pocăință sinceră, care s-au întâmplat în taxiul lui. Cuvântul său cald și rugăciunile duhovnicului au transformat, practic, taxiul său într-un amvon.

– Dar acestea toate, Atanasie, i-am spus, trebuie scrise, pentru că vor fi de folos multor suflete. Sunt actuale, proaspete și vii – fă așadar ascultare și scrie-le.

Și le-a scris spre slava lui Dumnezeu în această carte intitulată *Lacrimile Pocăinței*. Pentru câți le vom citi, cu siguranță aceste *lacrimi* vor deschide un izvorăș și în ochii noștri... Să fii binecuvântat, Atanasie!

Arhimandritul Ioanichie Kotsonis,
starețul Mănăstirii „Schimbarea la Față”,
Sohos-Langada.

Lacrimile unui monah

Bucurați-vă, frații mei întru Domnul!

Cu ajutorul lui Dumnezeu și cu binecuvântarea părintelui meu duhovnic, voi încerca să vă împărtășesc câteva întâmplări, începând cu una care a avut loc în Athos – Grădina Maicii Domnului. În primii ani, după ce am venit la credință și am început să am o viață duhovnicească, atunci când inima a început să bată într-un alt mod, oarecum neobișnuit, când sufletul meu căuta încontinuu să audă, dar și să înțeleagă Cuvântul lui Dumnezeu. În acel timp alergam cu Sava paralyticul, ca și cerbii însetați, să ne astâmpărăm setea nepotolită la izvoarele nesecate ale Sfintei Evanghelii. În afară de lecțiile dascălului nostru, de la care eram nelipsiți, mergeam și în alte locuri unde se studia Sfânta Scriptură. În puține cuvinte, unde auzeam că se împărtășea cuvântul lui Dumnezeu, aruncam căruțul lui Sava în portbagaj și porneam repede într-acolo pentru a nu pierde nici un minut, atât de mare era setea noastră duhovnicească. În fiecare zi după-amiaza, când mă întorceam de la serviciu, luam Noul Testament și cartea de rugăciuni și porneam cu hârbul meu de la Tumba* și mergeam să mă întâlnesc cu Sava în Sikies**, acolo, în sărăcia

* Cartier în partea de est a Salonicului.

** Cartier în partea de nord a Salonicului.

lui. Era iarnă și se apropia Crăciunul. Fiind post, luam cu mine puțină pâine și câteva măslinae ca să înșelăm nițel foamea.

Stăteam afară, în micuța curte a casei lui sărăcăcioase, pentru a studia (citi, cerceta) cuvântul lui Dumnezeu, întrucât tatăl lui Sava nu suporta să intrăm în casă. De fiecare dată când încercam să facem aceasta înăuntru, mai mult de 10-15 de minute nu ne suporta. Îl deranja chiar dacă citeam cu voce scăzută. Nu voia cu nici un chip să audă cuvântul lui Dumnezeu. Se enerva și striga să ieșim afară. (Nu mai contează. Dumnezeu să-l ierte, să odihnească sufletul lui, pentru că acum a adormit.) Așadar, luam la subsuoară Noul Testament, pâinea și măslinile și ieșeam afară în curte. Frigul ne pătrundea oasele, dar și aceasta o depășeam pentru că ne încălzea Cuvântul lui Dumnezeu. Deoarece Sava este mai neînvațat decât mine, întrucât nu a mers deloc la școală, făceam eu pe dascălul, citind din Noul Testament. Citeam de două ori fiecare capitol pentru a înțelege mai bine. În timp ce încercam cu ajutorul lui Dumnezeu să ne delectăm cu semnificațiile adânci ale Sfintei Evanghelii, luând acest nectar al Scripturii, deodată tata lui Sava deschidea fereastra și ne izgonea afară și din curte.

„Să fie binecuvântat!”, îi răspundeam de fiecare dată când voia să ne facă observații, încercând să-l calmăm, pentru că știam că în spatele cuvintelor și a nervilor

* Este o expresie folosită în tradiția monahală din Grecia, care arată smerenia și ascultarea. Are mai multe semnificații, cum ar fi: „să fie binecuvântat ceea ce spui”, „accept porunca (ascultarea) care mi s-a dat”, „mă supun voinței celui care poruncește”.

lui se afla diavolul. Le adunam pe toate fără să ne plângem câtuși de puțin. Îl luam pe Sava în brațe și-l duceam în mașină ca să continuăm studiul nostru acolo. Dar și aceasta era atât de hârbuită, încât sufla vântul din toate părțile; nici încălzire nu avea, dar cel puțin nu ne ploua. Așa continuam în liniște cititul nostru, pe care îl întrerupeam la un moment dat pentru a interpreta oarecum mai adânc învățăturile mântuitoare. Și în pofida faptului că eram neînvățați, cu cât încercam să ne adâncim mai mult, cu atât dificultățile și suspinele se înălțau, aducând primele lacrimi ale bucuriei și ale nădejzii, „lacrimi ale pocăinței”, pentru că nu poate omul să se înfrupte din Cuvântul lui Dumnezeu și să nu se închine la această nemărginită iubire a lui Dumnezeu și în fața Jertfei Mântuitorului nostru.

El ne-a adus de la neființă la ființă, ne-a creat ființe desăvârșite „după chip și după asemănare” (Fc. 1, 26). Ne făgăduiește, după ce a plătit El Însuși datoria, o viață veșnică alături de El. Fiți atenți, veșnicia care înseamnă necuprindere, fără sfârșit și fără final! Și ce ne cere? Păcatele noastre, mizeria (gunoaiile noastre), pocăința noastră, să ne schimbăm modul de viață, să plângem pentru păcatele noastre sub epitrahilul preotului, pentru a ne putea împărtăși cu Trupul și Sângele lui Hristos. Și atunci! Oh! Atunci, fraților, omul începe să trăiască și să guste adevărata bucuria, cereasca bucurie. Viața lui începe în sfârșit să dobândească sens și să guste bucuria reală care nu este alta decât venirea Preasfântului Duh. Să ne gândim puțin numai la ce se întâmplă în Rai!

↳ În sfârșit, de fiecare dată când terminam un capitol, făceam și o mică pauză, gustând vreo două măslini înainte de a trece mai departe. Afară, temperatura putea să fie sub zero grade, însă înăuntrul rablei toate erau vesele și plăcute. După ce terminam de citit, imediat închideam Noul Testament și deschideam cartea de rugăciuni pentru rugăciunile de seară și, uneori, Acatistul Bunei Vestiri. Timpul însă trecea și se înnopta de-a binelea. Îl luam iar în brațe pe Sava pentru a-l duce înapoi, așezându-l în patul lui, și odată cu „bună seara” îl și sărutam. Îi promiteam că în după-amiaza următoare vom continua de la pagina unde rămăseserăm. Așa treceau după-amiezile, săptămânile, lunile, studiind și rugându-ne în rablă. Izvora însă o mângâiere tainică în inimile noastre, pentru că țineam nemincinoasa promisiune a Mântuitorului nostru: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18, 20).

A trecut încet-încet iarna și a început să miroasă a primăvară. În acel timp noi terminaserăm de citit cele patru Evanghelii și începuserăm Faptele Apostolilor. Câtă bucurie și putere ne dădea această încercare a noastră de a cerceta cuvântul lui Dumnezeu! Către sfârșitul verii, în ajunul Schimbării la Față pe calendarul vechi, care se ține în Sfântul Munte, am hotărât să facem o mică întrerupere pentru a merge câteva zile în Athos – Grădina Maicii Domnului. Părintele Trandafilos mi-a dat binecuvântarea să urc pe vârful Muntelui Athos pentru privegherea de toată noaptea ce se ținea acolo atunci. Era prima dată când urcam pe vârful Atonului pentru a trăi această experiență unică la 2033 de metri.

Într-adevăr, după ce ne-am aprovizionat cu toate cele necesare, am plecat cu autobuzul până la Uranoupoli*, și de acolo cu vaporeșul până în Dafni**. Să mă iertați că nu am să vă spun la ce mănăstire ne-am oprit, pentru că sigur veți înțelege motivul din cele de mai jos.

Când am ajuns la mănăstire, arhondarul ne-a dat o cameră cu două paturi, ca nimeni să nu ne deranjeze. După ce ne-am odihnit puțin, a bătut toaca pentru a coborî toți închinătorii la biserică pentru slujbele de seară: vecernia, acatistul, pavecernița, urmând apoi masa. În timpul mesei, un tânăr închinător de alături s-a aplecat la urechea mea și mi-a spus: „Iartă-mă, este binecuvântare să-l ajut eu pe bolnav să mănânce?”. Fără să mă gândesc, i-am spus: „Să fie binecuvântat, frate” și i-am cedat locul meu. Sava, după cum am spus și altă dată, are paralizie totală și nu numai că nu poate ține lingura și furculița, dar nici măcar nu poate alunga o muscă de pe nasul lui. Este permanent în cărucior de când s-a născut, însă, slavă lui Dumnezeu, mintea lui este sănătoasă. Așadar, luând fratele locul meu, a început să-l hrănească atent. În timp ce îi dădea să mănânce, se vede că a fost cercetat de harul lui Dumnezeu. Lacrimile acestui închinător au început să-i curgă încât îi cădeau în farfurie. Îi curgeau în așa fel încât nu reușea să le ștergă. Și-a ridicat discret mâna pentru a-și șterge lacrimile, însă, din păcate, multe

* Uranoupoli sau Ouranoupoli este cel mai apropiat port de Sfântul Munte.

** Cu feribotul se ajunge din Uranoupoli în micuțul port Dafni al Sfântului Munte.

dintre acestea au căzut în mâncarea lui. A fost atât de străpuns la inimă, încât nu putea cu nici un chip să se ascundă de privirea celorlalți închinători. Sava, care și el trăia acest eveniment emoționant, m-a privit drept în ochi, și eu imediat i-am făcut semn, ducând degetul la gură, ca și cum i-aș fi spus: „Să nu scoți o vorbă”. Îi dădea cinci linguri lui Sava și una lua el. Îl umbrise atât de mult Harul lui Dumnezeu, încât nu mai avea nevoie de hrana materială. După ce s-a terminat masa și am făcut rugăciunea, acel fascinant tânăr, care avea în jur de 20 de ani, i-a făcut metanie lui Sava, l-a îmbrățișat și i-a sărutat mâna, apoi a venit la mine ca să facă la fel. I-am întors îmbrățișarea și i-am spus: „Maica Domnului să-ți răsplătească”.

Când am rămas amândoi și am vorbit despre cele întâmplate, am avut același gând, că acel tânăr avea înclinație spre viața monahală. Scările care duceau sus la cameră erau multe și abrupte. După-amiază, când am coborât singur, m-am temut mult, încât i-am spus lui Sava să rostească toate rugăciunile pe care le știe. De fiecare dată când îl urcam și coboram, ceream politicoș ajutorul închinătorilor și întotdeauna frați binevoitori alergau să dea o mână de ajutor. De multe ori veneau mai mult de patru, și atunci eu mă dădeam discret într-o parte pentru a primi alții răsplată. Și, credeți-mă, aceasta mă bucura de două ori, pentru că pe unii dintre aceștia îi vedeam cum, la final, își ștergeau lacrimile. Îl ridicau cu atâta bunăvoință și cu atâta dragoste, încât îmi aduceau aminte de paralticul din Capernaum, când prietenii lui nu s-au descurajat de obstacole. Văzând casa îmbulzită de mulțime și că

este imposibil de ajuns la Hristos, au luat hotărârea eroică, alegând drumul jertfei și al iubirii. Au deschis acoperișul de țiglă, întrucât au crezut cu fermitate că, dacă îl vor aduce în fața picioarelor Lui, Hristos îl va face bine. Și într-adevăr, după ce Domnul mai întâi a lăudat credința lor, S-a întors către paralytic și i-a spus: „Zic ție: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta” (Mc. 2, 11). Concluzia: *credința și iubirea fac minuni*.

Am ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu și bunăvoința fraților, la cameră. Peste puțin timp a bătut la ușa camerei noastre cineva și în același timp s-a auzit o voce răgușită spunând: „Binecuvântați!”. Era un călugăr mărunțel înaintat în vârstă, care își târâia picioarele pentru a face câțiva pași. A venit să ne viziteze. Ce bucurie, ce binecuvântare! Am sărit imediat în picioare pentru a lua binecuvântarea lui și am apucat politicos mâna lui ducând-o și la gura lui Sava, pentru a primi și el binecuvântare.

În mâini ținea o pereche de șosete cârpite și care tocmai erau luate de pe sârma de uscat. S-a apropiat de căruțul lui Sava și i-a spus: „Fratele meu, te rog, primește această mică binecuvântare de la mine, om bătrân, pentru că nu am altceva să-ți dau”. Sava s-a emoționat atât de mult, încât și-a plecat capul până jos, ca și cum ar fi vrut să-i facă metanie, adresându-i multe mulțumiri. La fel am făcut și eu, l-am îmbrățișat, l-am sărutat pentru că am văzut cât de multă dragoste se ascundea în spatele acestor ciorapi cârpiți. A stat puțin cu noi ca să ne spună cuvinte folositoare și de la o discuție ajungeam la alta. Asemenea companii nu vrei să se mai termine niciodată.

➔ Nu știți, fraților, ce folositor este să stai și să vorbești cu bătrânei care au mers de la o vârstă fragedă în Sfântul Munte, care și-au închinat toată viața lor rugăciunii și ascezei. M-a învrednicit Dumnezeu să cunosc asemenea călugări care aveau mai mult de 30-40 de ani de când nu au mai ieșit în lume, care s-au decis să scoată lumea din viața lor, dar niciodată nu au încetat să îngenuncheze și să se roage pentru mântuirea întregii lumi. Cu puțin înainte de a spune „bună seara”, bătrânelul a simțit nevoia să se aplece și să-i sărute fruntea lui Sava. L-am apucat de mână și l-am condus încet-încet până pe holul chiliei lui. În acea noapte, în pofida binecuvântărilor pe care le-am luat, aveam în-lăuntrul meu o nejustificată neliniște. Mă gândeam unde voi găsi un om în ziua următoare să aibă grijă de Sava, pentru ca eu să merg pe vârful Atonului pentru privegherea care se făcea acolo. Sava m-a liniștit spunându-mi: „Atanasie, lasă-le pe toate în grija Maicii Domnului”. Dimineață, la Sfânta Liturghie, m-am rugat din inimă la Maicii Domnului să-mi dea o soluție la această problemă, dacă este voia ei. M-am apropiat timid de câțiva monahi și le-am spus:

– Părinților, binecuvântați!

– Domnul, mi-au răspuns cu politețe zâmbind.

– Am primit binecuvântare de la duhovnicul meu să urc pe vârful Atonului pentru privegherea Schimbării la Față a Mântuitorului și nu am cu cine să-l las pe Sava. Vă rog, puteți să arătați puțină dragoste și să aveți grijă de el?

– Dacă putem? Noi de ce suntem aici?! Ne dați o asemenea binecuvântare și noi să nu o primim cu brațele deschise?!

– Vă întreb, pentru că mă voi întoarce în ziua următoare. Sava însă este foarte înțelegător.

– Întoarce-te și săptămâna viitoare dacă vrei, pe noi nu ne deranjează cu nimic. Îi vom ține companie și va primi tot ce are nevoie, suntem aici. Tu mergi cu ajutorul lui Dumnezeu și să ai mintea la rugăciune, și nu la Sava.

Am mulțumit părinților și pe unul dintre ei l-am condus la camera noastră pentru a-i prezenta situația concretă, unde sunt hainele și oala de noapte. Chiar eu cu o zi înainte îl spălasem, îl bărbierisem, îl schimbam cu haine curate, pregătiți fiind pentru venirea în Grădina Maicii Domnului.

După ce am primit binecuvântarea părinților și l-am sărutat pe fratele meu, am pus sacul de voiaj pe umăr și cu metania în mână am apucat pe drumul spre vârful Atonului. Pe drum am întâlnit destui închinători care aveau aceeași destinație, însă m-am ferit de discuții și explicații, întrucât am voit să petrec în rugăciune. Timpul era foarte frumos, însă căldura și urcușul îi obligau pe închinători să facă dese opriri și să consume apă pentru hidratare. Unii, pentru a se ușura puțin de greutatea lor, cereau să-și pună rucsacurile pe mulari*, însă părinții au spus că nu este binecuvântare.

Ca șofer, nu sunt deprins să merg mult pe jos și la un moment dat, după opt ore de mers, mi-a fost puțin frică, pentru că mănăstirea de unde plecasem era destul de

* Asin, catâr.

departe. Când am ajuns la bisericuța Maicii Domnului, care se găsește la 1500 de metri altitudine, fără să exagerez, abia îmi mai trăgeam sufletul. Respirațiile îmi erau rapide și pe jumătate, transpirația curgea șiroaie, picioarele nu mă mai ascultau – toate acestea pentru că mersesem foarte mult. Așadar acolo, la bisericuța de la acea înălțime, s-a îngrijit dumnezeiescul har să fie un izvor adânc pentru trecători.

Putem spune că era ca o gură de aer spre odihna închinătorilor. Erau acolo și doi monahi care odată cu apa cristalină ofereau și „apa vieții”, cuvântul lui Dumnezeu. După ce ne-am hrănit iarăși trupește și duhovnicește, am pornit să parcurgem restul de drum, care era și partea cea mai grea a traseului. Drumul era abrupt, stâncos cu pietre mari, încât uneori făceai un pas înainte și doi înapoi. Din păcate, unii n-au rezistat și au apucat drumul întoarcerii. Cu răbdare și rugăciune, ultimii cinci sute de metri care au mai rămas i-am parcurs, din cauza epuizării, în două ore.

Cu cât ne apropiam de vârful Atonului, vremea devenea din ce în ce mai neprietenoasă, vântul și frigul ne-au făcut să trecem de la tricouri la haine groase și căciuli. În sfârșit, după zece ore de mers, am ajuns, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe vârful Atonului. Am aprins o lumânare și am făcut metanie sărutând icoana Schimbării la Față a Mântuitorului. Biserica era prea mică pentru a încăpea în ea toată lumea care era acolo. Ultimii închinători s-au împrăștiat printre stânci, fiecare pe unde și-a găsit un adăpost; unii mai prevăzători erau pregătiți cu saci de dormit. În pofida frigului și a vântului ce sufla foarte tare, încercam să particip după putere

la priveghere și, cu toată bunăvoința de a rămâne treaz, am căzut într-o așa toropeală, așa somnolență, încât nu se mai deschideau ochii orice aș fi făcut; de multă oboseală și epuizare, dormeam în picioare. N-am mai rezistat; am mers puțin mai încolo la un monah și i-am spus:

– Părinte, te rog, întrucât sunt foarte obosit, mă voi întinde acolo lângă stâncă. Dacă mă va prinde somnul, puteți să mă treziți înainte de a începe Sfânta Liturghie?

– Și de ce ai venit aici, să dormi? mi-a spus într-un mod necuviincios.

– Aveți dreptate, părinte, iertați-mă!

Am pus metanie și am plecat.

M-am întins lângă o stâncă pentru că eram gata să mă prăbușesc. Numai ce mă lua puțin somnul și săream drept în picioare din pricina crampelor musculare ce mă apucau. După un timp, adormisem, dar monahul nu mă uitase. A văzut că mă întinsesem și a venit să mă deștepte, însă acum într-un mod frumos și politicos. I-am mulțumit și i-am cerut iertare, pentru că urma să mă împărtășesc. S-a domolit. Unii au privegheat și alții s-au odihnit; eu aparțineam celor din a doua categorie, dar nu asta contează. Cred că binecuvântare am primit cu toții. Spuneau închinătorii care mai fuseseră că, dacă vremea este frumoasă, se vede bine umbra pe care Atonul o face pe mare.

După această experiență inedită și binecuvântarea primită, am început încet-încet să ne adunăm lucrurile pentru a ne pregăti de întoarcere. Nu ne așteptam ca aceasta să fie atât de dificilă. Picioarele istovite din cauza crampelor repetate nu reușeau să frâneze trupul la coborâre, pentru a ne putea opri. Toți se plâneau

de durere deoarece la coborâre era o încercare mai mare, întrucât trebuia să-ți menții echilibrul pe pietrele care se mișcau. Slavă lui Dumnezeu! După nouă ore am ajuns la mănăstire extenuat. Sava mă aștepta în sală pentru a ne spune unul altuia noutățile – ce am făcut în aceste ore în care am fost despărțiți.

– Atanasie, am petrecut minunat împreună cu părinții și închinătorii. Să fi văzut ce lucruri frumoase am discutat și pe cât de mulți părinți i-am pomenit! Am cântat și troparul Sfântului Sava, dar după masă s-a întâmplat ceva care m-a întristat.

– Ce s-a întâmplat? Ia, spune-mi.

– Am încercat să mă abțin până te vei întoarce, însă n-am reușit și am făcut nevoile pe mine.

– Și cine te-a spălat?

– Părintele David, cel cu barba roșie.

Am mers repede și l-am găsit la ascultarea lui, i-am pus metanie și i-am mulțumit din inimă pentru dragostea arătată fratelui Sava. Părintele m-a îmbrățișat și mi-a spus:

– Ce spui, Atanasie, eu îți mulțumesc pentru bucuria și binecuvântarea pe care mi-ai dat, să fac fie și acest mic serviciu. De altfel, sunt învățat cu acestea pentru că a doua mea ascultare o am la bătrâneii pe care trebuie să-i spăl și să-i curăț de neputințele lor, deoarece din cauza bătrâneților nu se pot îngriji singuri. Îi avem aproape permanent într-o cameră mare, fiindcă acum nici măcar în strană la biserică nu pot să șadă. Vino, dacă vrei, mâine-dimineață să te duc să primești binecuvântare de la acești îngeri pământești!

Într-adevăr, a doua zi după Sfânta Liturghie, nu puteți, fraților, să înțelegeți câtă cinste a fost pentru mine să mă găsesc printre sfinții!! Frunțile bătrânilor străluceau, la propriu. Ce am văzut și am trăit în acel moment acolo i-am mărturisit și Părintelui David.

– Vezi, Atanasie, ce ți-am spus, lipsesc doar nimburile. Mare binecuvântare ai primit astăzi de la Maica Domnului, pentru că, să știi, aici sus nu este permis laicilor să vină.

– Părinte, nu știu cum să vă mulțumesc. Ceea ce trăiesc acum printre acești oameni sfinți este ceva ce nu voi uita niciodată.

Am coborât apoi încercând să împart cu Sava această binecuvântare, dar sunt unele lucruri pe care, oricât ai vrea, nu poți să le redai altora. Timpul s-a scurs și a venit după-amiaza. În dimineața următoare trebuia să plecăm. Acolo, în curtea mănăstirii, pe lângă faptul că vremea era minunată, se obișnuia ca părinții și laicii să se întâlnească și să discute diferite teme duhovnicești. L-am lăsat pe Sava în compania unor închinători care voiau să vorbească cu el și m-am îndepărtat puțin, întrucât voiam să rămân singur sau, ca să fiu sincer, căutam un monah în vârstă mai retras pentru a auzi un cuvânt de folos. Cum m-am desprins de grup, văd într-o margine a curții un monah în vârstă, stând aplecat spre pământ și ținând în mână un bețișor, ca și cum ar fi vrut să scrie pe pământ toată tristețea zugrăvită pe chip și care se ascundea înlăuntrul lui. L-am privit bine și am văzut că ceva serios îl îngreuna pe acest bătrânel. Toată înfățișarea lui trăda

neliniște. Ceva m-a îmboldit să mă îndrept într-acolo. M-am apropiat de el și i-am spus:

– Părinte, binecuvântează; este binecuvântare să mă așez alături de Sfinția Voastră? A întârziat să-mi răspundă, însă, la un moment dat, mi-a spus să mă așez.

– De unde ești, tinere?

– Din Salonic, îi răspund.

– Da, ești de aproape.

– Dacă-mi permiteți, de unde sunteți, părinte?

– Din Cozani (Kozani)*.

– Aaa, soția mea este de acolo, din Lucomi – Cozani.

– Cum te numești?

– Atanasie.

– Bine, Atanasie, dar guralivă femeie ai mai găsit.

– Este bună, părinte, dacă m-a răbdat atâția ani...

eu sunt un om sucit și nu știu când voi pune început bun.

– Știu, glumeam doar... Pe cel de acolo, arătând spre Sava, cine l-a adus aici?

– Maica Domnului și eu, cu multă ușurință.

– Sunteți rude?

Și pentru a mă feri iar de laudele omenești, cu aceeași simplitate i-am spus că e fratele meu. Desigur că am vrut să spun frate duhovnicesc. Acum ce a înțeles bătrânul este altă poveste. Însă am încercat să abat discuția în altă parte, pentru că ceva îmi spunea înlăuntrul meu că pe acest monah îl împovărează ceva serios. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am îndrăznit și i-am spus:

– Părinte, să mă iertați, dar văd că ceva vă întristează, ceva vă îngreunează. Nu este așa? Fac o greșală?

* Oraș în nord-vestul Greciei.

La această întrebare părintele s-a tulburat, m-a străpuns cu privirea și mi-a zis cu multă emoție:

– Atanasie, așază-te, așază-te, dragul meu, pentru că am ceva înlăuntrul meu care-mi arde străfundurile sufletului. Nu are importanță că ești laic, de multe ori sunt situații când și noi, monahii, ne folosim duhovnicește de mireni.

Adevărul este că mă speria toată această stare a monahului, însă am făcut ascultare și am stat să-mi împărtășească durerea lui cea ascunsă. Părintele a întârziat să înceapă, pentru că nu-l lăsa povara și supinurile. Însă cu cât se scurgeau minutele și-l vedeam în această tulburare, cu atât mai mult mă înfricoșam, întrucât înțelegeam seriozitatea problemei. La un moment dat a ridicat capul și m-a întrebat:

– Ai asistat vreodată, dragă Atanasie, la o călugărie?

– Da, părinte, cu ajutorul lui Dumnezeu.

– Atunci știi că noi, monahii, în acel moment sfânt al tainei, facem niște făgăduințe. Și când a rostit cuvântul „făgăduință”, părintele iar s-a emoționat, a făcut o pauză, amintindu-și vădit de propria sa călugărie. Una dintre acestea este să nu mănânce carne. Este un mare păcat pentru un monah să mănânce carne*. După cum tu nu trebuie să-ți înșeli nevasta, la fel, chiar și mult mai mult decât atât, un monah nu trebuie să încalce

* Cele trei voturi monahale sunt: ascultarea, fecioria și sărăcia de bună voie. Nemâncarea de carne nu este un vot monahal dar se subînțelege întrucât monahul trebuie să trăiască în mare înfrânare. Totuși în cazuri de boală și neputință unele rânduieli monahale îngăduie pentru monahii bolnavi și neputincioși să consume carne.

➔
nici măcar cu un gând una dintre făgăduințele pe care le-a făcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Însă eu de mai mult timp am călcat această făgăduință.

– Adică cum, părinte? Și iertați-mă că vă întreb, însă am prins curaj, întrucât ați acceptat să-mi împărtășiți această taină.

– În urmă cu doi ani am primit binecuvântare de la părintele stareț să ies din Munte, să merg afară pentru unele probleme ale mănăstirii. Cum mă învârteam prin piață, se vede că nu am fost atent și am căzut într-o ispită. Fără să însemne că vreau să dau vina pe diavolul, cu toate că aceasta este lucrarea lui, însă, în ultimă instanță, eu nu m-am păzit, și așa m-a cuprins ispita atunci și apoi aceasta a continuat un timp. N-am mai rezistat, am intrat într-un restaurant și am mâncat o ciorbă de burtă. Înțelegi desigur ce a însemnat aceasta pentru mine după aceea. Aveam muștrări de conștiință, însă diavolul nu numai că te îndurerează, ci, jucând, te duce în tartarul iadului. Gânduri necruțătoare aproape că-mi spărgeau capul. Dragă Atanasie, îl vedeam pe diavolul jucând alături de mine și batjocorindu-mă. În timp ce bătrânelul mărturisea cu atâta sinceritate poticnirea lui, ce să vă spun, nu vă pot descrie sentimentele mele. Ceea ce vedeam și simțeam în acel moment era numai durerea ce ieșea din străfundurile sufletului său. Am îndrăznit și l-am întrebat:

– Părintele meu, ați mărturisit acest păcat?

– Cum să nu! Am mers imediat și l-am mărturisit părintelui stareț. Adevărul este că m-a muștrat și canonul a fost greu și pentru o perioadă lungă. Vezi, pentru noi, monahii, canonul este mult mai aspru.